

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

11 март 1997 година*

„Отправяне на преюдициално запитване: Arbeitsgericht в Бон – Германия – Защита на правата на служителите в случай на прехвърляне на предприятия”

По дело C-13/95

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда съгласно член 177 от Договора за създаване на ЕО от Arbeitsgericht Bonn (Германия) в производството, висящо пред този съд между

Ayşe Süzen

и

Zehnacker Gebäudereinigung GmbH Krankenhausservice, Lefarth GmbH, встъпила страна.

относно тълкуването на Директива 77/187/ЕИО на Съвета от 14 февруари 1977 г. относно сближаването на законодателствата на държавите-членки във връзка с гарантирането на правата на работниците и служителите при прехвърляне на предприятия, стопански дейности или части от предприятия или стопански дейности (ОВ L 61, стр. 26),

СЪДЪТ,

в състав: г-н G.C. Rodríguez Iglesias, председател, г-н J.C. Moitinho de Almeida, г-н J.L. Murray и г-н L. Sevón (председатели на състав), г-н P.J.G. Kapteyn, г-н C. Gulmann, г-н D.A.O. Edward, г-н J.-P. Puissochet (докладчик), г-н G. Hirsch, г-н P. Jann и г-н H. Ragnemalm, съдии,

генерален адвокат: г-н A. La Pergola,

секретар: г-жа D. Louterman-Hubeau, главен администратор,

като взе предвид писмените становища, представени:

- за Zehnacker Gebäudereinigung GmbH Krankenhausservice, от адв. Christof Brößke, Rechtsanwalt, Villingen,
- за германското правителство, от г-н Ernst Röder, Ministerialrat във Федералното министерство на икономиката, и г-н Gereon Thiele, Assessor в същото министерство, в качеството им на представители,
- за белгийското правителство, от г-н Jan Devadder, административен директор в правния отдел на Министерството на външните работи, в качеството му на представител,

---

* Език на производството: немски.

- за френското правителство, от адв. Edwige Belliard, помощник-директор, правна дирекция в Министерството на външните работи, и адв. Anne de Bourgoing, Chargé de Mission в същия директорат, в качеството им на представители,

- за правителството на Обединеното кралство, от г-н John E. Collins, Assistant Treasury Solicitor, в качеството му на представител, и г-н Derrick Wyatt, QC,

- за Комисията на Европейските общности, от г-н Christopher Docksey от нейната правна служба и г-н Horstpeter Kreppel, държавен служител, командирован от същата служба, в качеството им на представители,

като взе предвид доклада за съдебното заседание,

като изслуша устните становища на г-жа Süzen, за която се явява адв. Christoph Krämer, Rechtsanwalt, avocat в Bonn; Zehnacker Gebäudereinigung GmbH Krankenhausservice, за което се явява адв. Christof Brößke; Lefarth GmbH, за което се явява адв. Nikolaus Christ, Rechtsanwalt, Rösrath; германското правителство, за което се явява г-н Ernst Röder, френското правителство, за което се явява г-жа Anne de Bourgoing; правителството на Обединеното кралство, за което се явява г-н Derrick Wyatt и Комисията на Европейските общности, за което се явява Klaus-Dieter Borchardt от нейната правна служба, в качеството на представител, в съдебното заседание на 18 юни 1996 г.,

след като изслуша становището на генералния адвокат, представено по време на заседанието от 15 октомври 1996 г.,

постанови настоящото

Решение

1. С Определение от 30 ноември 1994 г., постъпило в секретариата на Съда на 18 януари 1995 г., Arbeitsgericht Bonn (Съд по трудовоправни спорове, Бон) е отправил на основание на член 177 от Договора за ЕО два въпроса относно тълкуването на Директива 77/187/ЕИО на Съвета от 14 февруари 1977 г. относно сближаването на законодателствата на държавите-членки във връзка с гарантирането на правата на работниците и служителите при прехвърляне на предприятия, стопански дейности или части от предприятия или стопански дейности (ОВ L 61, стр. 26, наричана по-долу „директивата“),

2. Тези въпроси са повдигнати по производството, започнато от г-жа Süzen срещу Zehnacker Gebäudereinigung GmbH Krankenhausservice (наричан по-долу „Zehnacker“).

3. Г-жа Süzen е била наета от Zehnacker, който Ж възлага дейности по почистване в помещенията на Aloisiuskolleg, средно училище в Bonn-Bad-Godesberg, Германия, по силата на договор за извършване на почистване, сключен между това училище и Zehnacker. Zehnacker освобождава г-жа Süzen, заедно с още седем работници, които също като нея са работели като почистващ персонал в училището, поради факта, че Aloisiuskolleg е прекратило договора между него и Zehnacker с действие от 30 юни 1994 г.

4. Aloisiuskolleg възлага с договор почистването на помещенията си на Lefarth GmbH (наричано по-долу „Lefarth“), встъпила страна по главното производство с действие от

1 август 1994 г. Актът за препращане не уточнява дали Lefarth са предложили да пренаемат служителите, освободени от Zehnacker.

5. Г-жа Süzen завежда дело пред Arbeitsgericht Bonn, за да установи, че предизвестие за уволнение, изпратено Ж от Zehnacker, не е довело до прекратяване на трудовото Ж правоотношение с последния.

6. Като отчита, че постановяването на решение зависи от тълкуването на директивата, Arbeitsgericht спира производството до получаването на решение от Съда на Европейските общности по следните преюдициални въпроси:

„1. На основание решенията на Съда на Европейските общности от 14 април 1994 г. по дело Christel Schmidt (C-392/92, Recueil, стр. I-1311 и от 19 май 1992 г. по дело Dr. Sophie Redmond Stichting (C-29/91, Recueil, стр. I-3189) приложима ли е Директива 77/187/ЕИО, ако едно предприятие прекрати договор с външно предприятие, за да го прехвърли след това на друго външно предприятие?

2. Има ли юридическо прехвърляне по смисъла на директивата в случай на действията, описани в първия въпрос, дори ако не са прехвърлени никакви материални и нематериални активи на предприятието?”

7. Член 1, параграф 1 от директивата предвижда, че: „Тази директива се прилага в случай на прехвърляне на предприятие, дейност или част от дейност на друг работодател в резултат на юридическо прехвърляне или сливане”.

8. В делото Schmidt, посочено по-горе, Съдът поддържа, че тази разпоредба трябва да бъде тълкувана като отнасяща се до ситуация като тази, описана в определението за отправяне на запитване, при която предприятие възлага с договор на друго предприятие задължението за изпълнение на действия по почистване, които то е осъществявало само до този момент, дори когато преди прехвърлянето тази работа е била извършвана само от един служител. По-рано, по делото Redmond Stichting, посочено по-горе, Съдът приема по-специално гледната точка, че терминът “юридическо прехвърляне” се отнася до ситуацията, в която публичен орган решава да спре субсидията, изплащана на едно юридическо лице, в резултат на което дейността на това юридическо лице е изцяло и окончателно прекратена, и да я прехвърли на друго юридическо лице с подобна цел.

9. С двата си въпроса, които е уместно да бъдат разгледани заедно, националният съд поставя питането дали директивата също така се прилага в ситуацията, в която дадено лице, което е възложило почистването на помещенията си на едно първо предприятие, прекратява договора си с последното и за изпълнението на подобна работа сключва нов договор с второ предприятие, без едновременно с това да е осъществено прехвърляне на материални или нематериални активи от едното предприятие на другото.

10. Целта на директивата е да гарантира непрекъснатост на трудовите правоотношения в рамките на един стопански субект, независимо от промяната на собствеността. Определящият критерий за установяване съществуването на прехвърляне по смисъла на директивата е дали въпросният субект запазва идентичността си, за което сочи, *inter alia*, фактът, че неговата дейност действително е продължена или подновена (Решение от 18 март 1986 г. по дело Spijkers, 24/85, Recueil, стр. 1119, точки 11 и 12, и от последно време, Решение от 7 март 1996 г. по съединени дела Merckx и Neuhuys, C-

171/94 и C-172/94, Recueil, стр. I-1253, точка 16; вж. също така консултативното становище на Съда на Европейската асоциация за свободна търговия от 19 декември 1996 г. по дело E-2/96, Ulstein и Røiseng, все още недокладвано, точка 27).

11. Въпреки липсата на каквото и да е договорно отношение между прехвърлителя и приобретателя, или както е в този случай – между двете предприятия, на които последователно е възложено почистването на училището, това би могло да сочи за липсата на прехвърляне по смисъла на директивата, а това със сигурност не е решаващо.

12. Както се поддържа – съвсем наскоро по делото Merckx и Neuhuys (точка 28) – директивата е приложима във всички случаи, когато по повод на договорни отношения има промяна във физическото или юридическото лице, което отговаря за осъществяването на дейността и което е носител на задълженията на работодател спрямо служителите в предприятието. В този смисъл не е необходимо, за да бъде приложима директивата, да съществува каквото и да пряко договорно отношение между прехвърлителя и приобретателя: прехвърлянето може също така да се извърши на два етапа, при посредничеството на трето лице като например собственика или лицето, осигуряващо капитала.

13. За да бъде приложима директивата обаче, прехвърлянето трябва да се отнася до стабилен икономически субект, чиято дейност не е ограничена до изпълнението на един договор за точно определена работа (Решение от 19 септември 1995 г. по дело Rygaard, C-48/94, Recueil, стр. I-2745, точка 20). В този смисъл терминът субект се отнася до организирано групиране на лица и активи, благоприятстващи извършването на икономическа дейност, което преследва специфична цел.

14. За да се определи дали условията за прехвърлянето на икономически субект са изпълнени, необходимо е да бъдат взети предвид всичките факти, характеризиращи въпросното прехвърляне, включително по-специално вида на предприятие или дейност, дали материалните му активи, като например сгради и движимо имущество, са прехвърлени, стойността на нематериалните му активи към момента на прехвърлянето, дали повечето от служителите му са преминали към новия работодател, дали клиентите му са прехвърлени, степента на сходство между дейностите, осъществявани преди и след прехвърлянето, и срокът, ако има такъв, за който тези дейности са били преустановени. Всички тези обстоятелства обаче са само единични фактори в цялостната преценка, която трябва да бъде направена, и поради това не могат да бъдат разглеждани самостоятелно (вж. по-специално решение по дело Spijkers и Redmond Stichting, съответно точки 13 и 24).

15. Както беше отбелязано от повечето от страните, които коментират този въпрос, фактът, че услугите, предоставени от стария и новия изпълнител по един договор, са подобни, не потвърждава поради това заключението, че даден икономически субект е бил прехвърлен. Един икономически субект не може да бъде сведен само до дейността, която му е възложено да извършва. Неговата идентичност произтича също така от други фактори, като например работната му сила, неговия ръководен състав, начинът, по който е организирана работата му, методите му на дейност, или даже, където е подходящо, оперативните ресурси, с които разполага.

16. Затова единствено загубата на договор за извършване на обслужване от конкурент не може сама по себе си да бъде показател за съществуването на прехвърляне по смисъла на директивата. При тези обстоятелства обслужващото предприятие, на което

преди това е бил възложен договора, при загубата на клиент не прекратява по тази причина напълно съществуването си и не може да се смята, че дейността или част от дейността, която му принадлежи, е била прехвърлена на новия изпълнител на договора.

17. Трябва също така да бъде отбелязано, че независимо от това, че прехвърлянето на активи е един от критериите, които трябва да бъдат взети предвид от националния съд при вземане на решение дали дадено предприятие е било прехвърлено, липсата на такива активи не изключва по необходимост съществуването на такова прехвърляне (вж. решения по дело Schmidt, посочено по-горе, точка 16 и по дело Merckx и Neuhuys, посочено по-горе, точка 21).

18. Както беше посочено в точка 14 от това решение, при преценка на фактите, отнасящи се до въпросното прехвърляне, националният съд трябва да вземе предвид освен другите неща и вида на съответното предприятие или дейност. Следователно степента на важност, която ще бъде дадена на всеки един критерий, за определяне дали е имало прехвърляне по смисъла на директивата или не, по необходимост ще варира в зависимост от извършваната дейност, или дори от производствените или оперативни методи, използвани в съответното предприятие, дейност или част от дейност. В случаите, когато даден икономически субект може в определени отрасли да функционира без каквито и да е материални или нематериални активи, запазването на неговата идентичност след осъществяването спрямо него прехвърляне не може логически да зависи от прехвърлянето на такива активи.

19. Правителството на Обединеното кралство и Комисията спорят за това, че за да бъде икономическият субект, на който по-рано е бил възложен договор за обслужване, предмет на прехвърляне по смисъла на директивата, би могло да бъде достатъчно при определени обстоятелства за новия изпълнител по договора доброволно да е наел по-голямата част от работниците, на които е било възложено изпълнението на договора от неговия предшественик.

20. В това отношение трябва да се има предвид, че фактическите обстоятелства, които трябва да бъдат преценени при определяне дали условията за прехвърляне са налице, включват по-специално, освен степента на сходство между дейността, осъществявана преди и след прехвърлянето, и вида на съответното предприятие или дейност, и въпроса дали по-голямата част от служителите са наети от новия работодател (решение по дело Spijkers, посочено по-горе, точка 13).

21. Тъй като в определени трудоемки отрасли дадена група от работници, извършващи постоянно съвместна дейност, могат да съставляват икономически субект, трябва да бъде признато, че подобен субект може да запази своята идентичност, след като е бил прехвърлен, когато новият работодател не просто осъществява въпросната дейност, но също така наема по-голямата част, от гледна точка на числеността и уменията им, от работниците, на които неговият предшественик специално е възложил тази дейност. При наличието на такива обстоятелства, както е посочено в точка 21 от решението по дело Rugaard, посочено по-горе, новият работодател придобива група от активи, позволяващи му тайно да извършва дейностите или определени дейности на предприятието прехвърлител.

22. От компетентността на националния съд е да реши, в светлината на изложените тълкувателни насоки, дали е осъществено прехвърляне в този случай.

23. Затова отговорът на въпросите на националния съд трябва да бъде, че член 1, параграф 1 от директивата трябва да се тълкува в смисъл, че директивата не се прилага в ситуация, при която дадено лице, което е възложило почистването на помещенията си на едно първо предприятие, прекратява договора си с последното и за изпълнението на подобна работа сключва нов договор с второ предприятие, ако едновременно с това не е осъществено прехвърляне от едното предприятие на другото на значителни материални и нематериални активи или придобиване от новия работодател на по-голямата част от работната сила, от гледна точка тяхната численост и умения, на която е било възложено изпълнението на договора от неговия предшественик.

По съдебните разноски

24. Разноските, направени от белгийското, френското, германското правителство, правителството на Обединеното кралство и от Комисията на Европейските общности, които са представили своите становища пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред националната юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения,

Съдът,

като се произнася по въпросите, отправени до него от Arbeitsgericht Bonn с Определение от 30 ноември 1994 г., реши:

Член 1, параграф 1 от Директива 77/187/ЕИО на Съвета от 14 февруари 1977 г. относно сближаването на законодателствата на държавите-членки във връзка с гарантирането на правата на работниците и служителите при прехвърляне на предприятия, стопански дейности или части от предприятия или стопански дейности трябва да бъде тълкуван в смисъл, че директивата не се прилага в ситуация, в която дадено лице, което е възложило почистването на помещенията си на едно първо предприятие, прекратява договора си с последното и за изпълнението на подобна работа сключва нов договор с второ предприятие, ако едновременно с това не е осъществено прехвърляне от едното предприятие на другото на значителни материални и нематериални активи или придобиване от новия работодател на по-голямата част от работната сила, от гледна точка тяхната численост и умения, на която е било възложено изпълнението на договора от неговия предшественик.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 11 март 1997 година.

Подписи